

DialoQ – Desktop käyttöohje

Ohjelmistoversio 1.0 alpha 22

YLEISTÄ

DialoQ Desktop sovellus mahdollistaa Windows-laitteen käytön puhekomennolla. Sovellus on suunniteltu erityisesti henkilöille, joilla on fyysisiä rajoitteita käyttää tietokoneen näppäimistöä ja hiirtä.

DialoQ-sovelluksella tietokonetta hallitaan puhekomennolla, eikä se vaadi erillistä opettamista. Tietokoneen käyttökomennot tunnistetaan paikallisella puheentunnistimella, eli tietokoneen peruskäyttö ei vaadi Internet-yhteyttä. Sovellus mahdollistaa puhekomennoin ohjattavan hiiren käytön, oikopolut Windowsin käyttöön sekä kosketusnäyttö näppäimistön.

Vapaa sanelu on toteutettu erillisellä palvelinratkaisulla, joka mahdollistaa lähes reaaliaikaisen tunnistuksen.

DialoQ-sovelluksen puheohjaus mahdollistaa tietokoneen käytön myös etäältä laitteeseen koskematta, lisäksi sovelluksen voi asettaa äänikomennolla nukkumaan ja herättää jatkuvaan kuuntelutilaan.

DialoQ- desktop sovellus tukee Windows 7, Windows 8, Windows 8.1 ja Windows 10 käyttöjärjestelmiä. Suosittelemme että käytössä on laadukas USB-liitännällä oleva pöytä- tai sankamikrofoni.

Lista tuetuista sovelluksen tukemista puhekomennosta ja eri laitteistokokoonpanoista löytyy käyttöohjeen lopusta.

1. Tuotteen aktivointi

Ohjelmisto on aktivoitava ennen käytön aloitusta. Aktivoitiin tarvitet tuoteavaimen, jonka saat tuotteen oston yhteydessä esimerkiksi jälleenmyyjältä.

Lisenssin aktivointi tarvitsee Internet-yhteyden eli varmista että laite on kytkettynä internettiin ennen asennusta.

Aktivoinnin yhteydessä siirretään tuoteavain tiedot, jonka jälkeen avain ei ole käytettävissä toisessa laitteessa eli siirrettävää tietoa on kokonaisuudessaan alle kymmenen kilotavua.

1.1 Ohjelmiston asennus

Käynnistä asennusohjelma kaksoisnäpäyttämällä *DialoQDesktopSetup.exe* ohjelmakuvaketta.

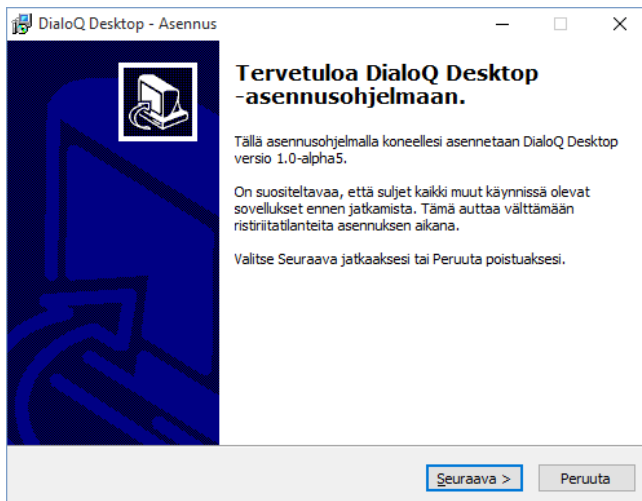
Asennusohjelma kysyy lupaa ohjelman asentamiseen:

Ohjelman nimi: DialoQ Desktop Setup

Vahvistettu julkaisija: Code-Q Ltd

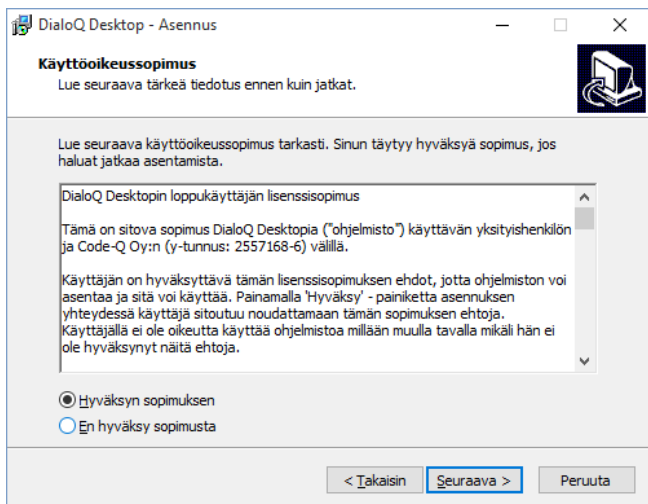
Vahvista asennus valitsemalla **Kyllä**.

Tämän jälkeen asennusohjelma käynnistyy:

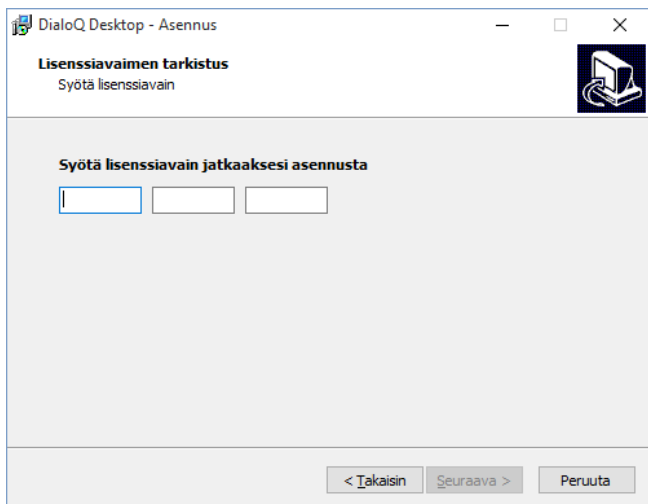
Kun olet sulkenut muut ohjelmat valitse **Seuraava**.

Mikäli olet asentamassa ohjelmistoa ensimmäistä kertaa, tulee sinun vielä hyväksyä käyttöoikeussopimus ja syöttää jälleenmyyjältä saamasi lisenssiavain.

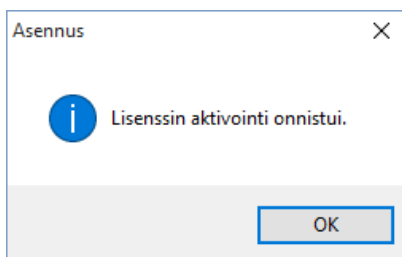

Lue käyttöoikeussopimus ja valitse '*Hyväksyn sopimuksen*' ja '**Seuraava**' mikäli hyväksyt sopimuksen ja haluat asentaa ohjelmiston.

Seuraavaksi asennusohjelma kysyy lisenssiavainta:

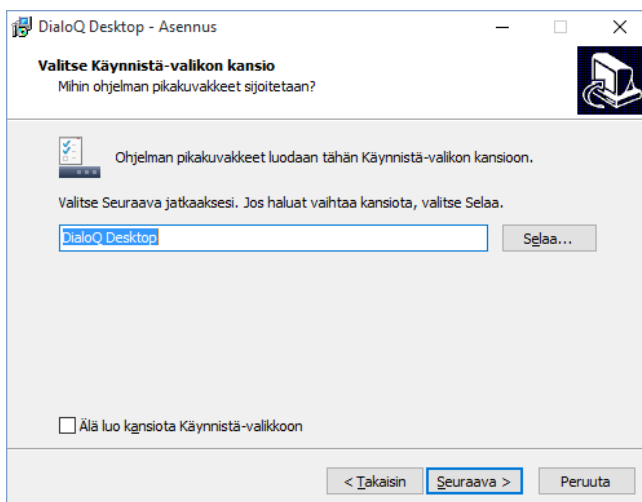
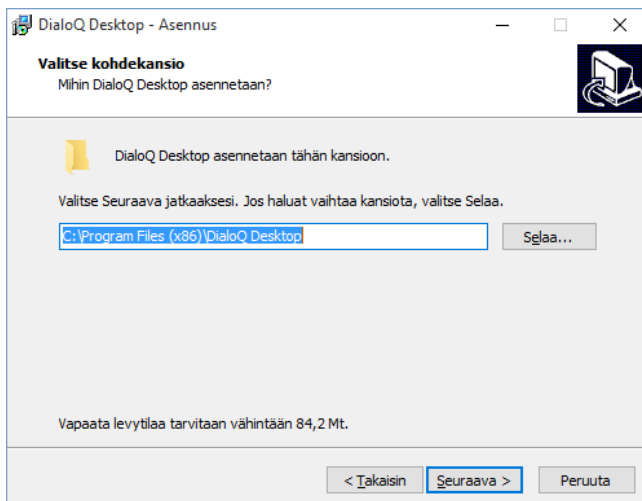

Lisenssiavaimen aktivointiin tarvitaan internet-yhteys, kun avain on aktivoitu niin saat ilmoituksen:

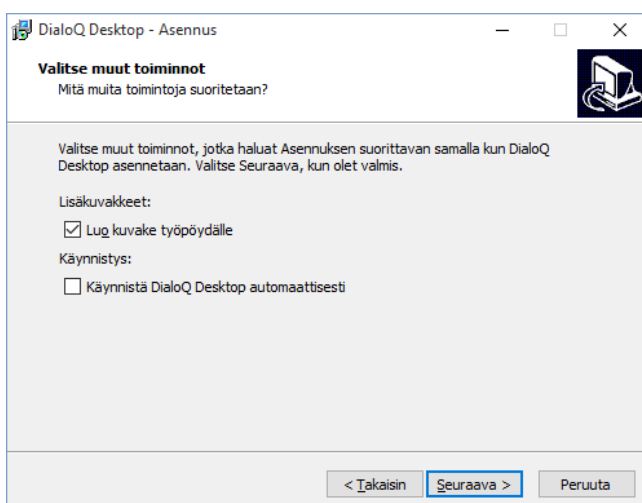

Mikäli lisenssiavaimen aktivointi ei onnistu, tarkista internet-yhteytesi ja kokeile aktivointia uudelleen. Mikäli ongelma toistuu ota yhteyttä käyttötukeen (käyttöohjeen lopussa löytyy yhteystiedot).

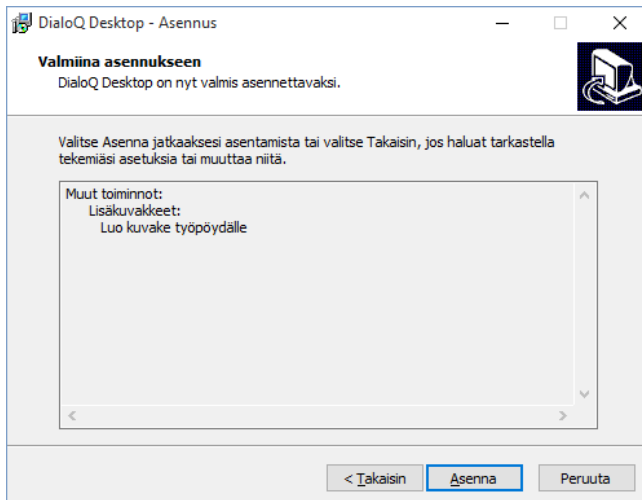
Voit valita kansion mihin ohjelma ja ohjelman pikakuvakkeet asennetaan (yleensä oletushakemistot kelpaavat):

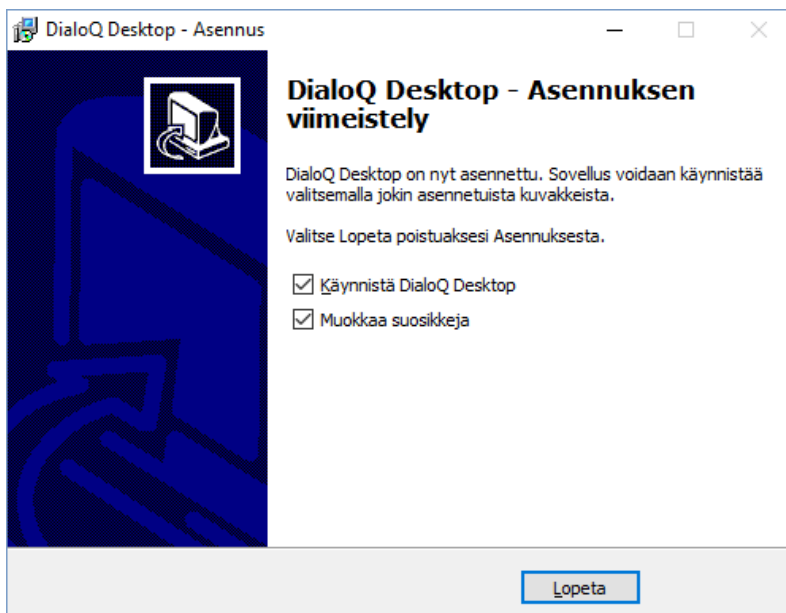
Asennusohjelma kysyy seuraavaksi luodaanko käynnistyskuvake työpöydälle ja asetetaanko DialoQ Desktop käynnistymään automaattisesti Windowsin käynnistyskyn yhteydessä.

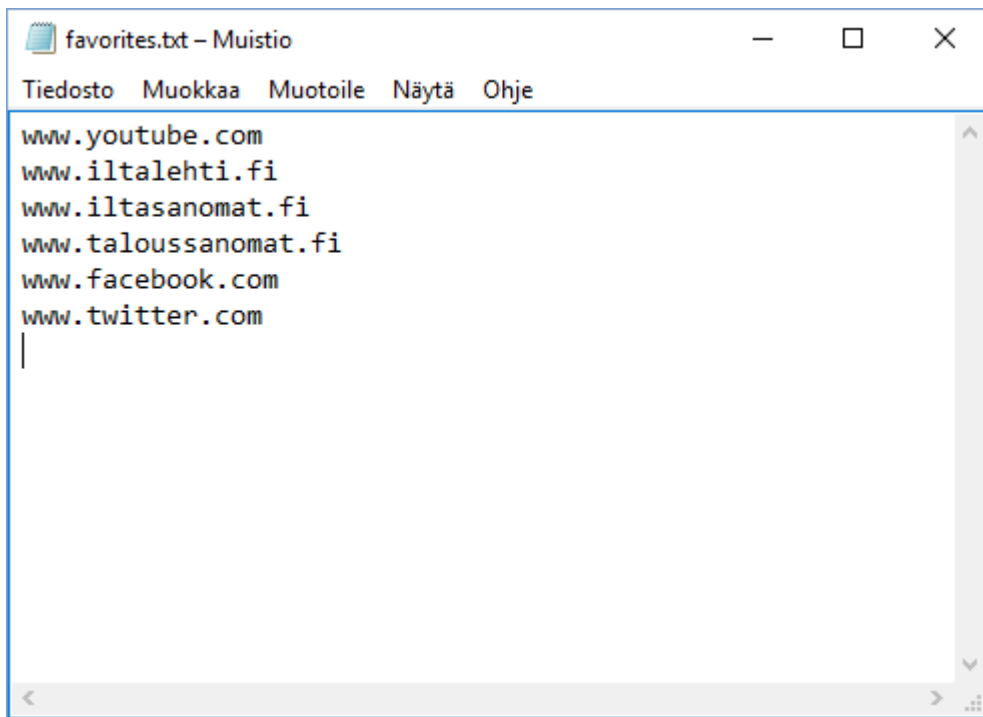
Kun asennukseen liittyvät tiedot on kerätty, asennusohjelma on valmis aloittamaan asennuksen:

Kun ohjelmisto on asennettu onnistuneesti saat ilmoituksen:

Mikäli *Muokkaa suosikkeja* on valittuna sovellus avaa tiedoston johon voit lisätä haluamiasi lyhytkomennoin valittavia tekstejä. Esimerkiksi voit lisätä tähän suosikki www-sivuston osoitteen tai sähköpostiosoitteen tms.

Tallenna ja sulje tiedosto, jonka jälkeen DialoQ Desktop käynnistyy. Huomaa että voit muokata suosikki-tiedostoa myös myöhemmin komennolla '*Muokkaa suosikkeja*'.

1.2 Ohjelmiston päivitys

Kun ohjelmistosta on saatavilla päivitys niin voit asentaa sovelluksen suoraan entisen päälle (poistamatta erikseen vanhaa versiota), näin sinun ei tarvitse syöttää lisenssiavainta uudelleen.

Muut ohjelmiston päivityksen vaiheet menee samalla tapaa kuin asennuskin.

2. Ohjelmiston käyttöönotto

Asennusohjelman suorittamisen jälkeen DialoQ- desktop sovellus on käytettävissä. Sovelluksen käynnistämisen jälkeen työpöydällä näkyy ohjelman sovelluspalkki.

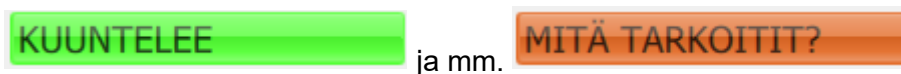

Kuva 1: DialoQ sovelluspalkki

Sovelluspalkki antaa perustietoa ohjelman tilasta sekä tunnisteista sekä kertoo käytössä olevan tekstinsyötön alkukirjaimen. Kun DialoQ ohjelmaa ei käytetä tai se ei tunnista ääntä niin sovelluspalkki piilottaa itsensä muutaman sekunnin kuluttua. Käyttäjä antaessa puhekomentoja tai kun tunnistetaan muuta ääntä, niin sovelluspalkki tulee esiin.

Painonappi, jolla mikrofonin voi kytkeä päälle / pois päältä. Huomaa että voit käyttää äänikomentoja ”puheentunnistin pois” / ”puheentunnistin päälle” painonapin sijasta. Painonappi kytkee mikrofonin kokonaan pois eikä ”puheentunnistin päälle” – komento toimi.

Sovelluksen tila – tekstikenttä, ilmoittaa sovelluksen sen hetkisen tilan ja mahdollisesti tunnistetut komennot.

Äänen voimakkuus – indikaattori, ilmoittaa äänen voimakkuuden.

Asetukset – painike, avaa näkymän jossa voit muuttaa sovelluksen asetuksia. Asetuksista tarkemmin ohjeen kohdassa [4.0 Asetukset](#)

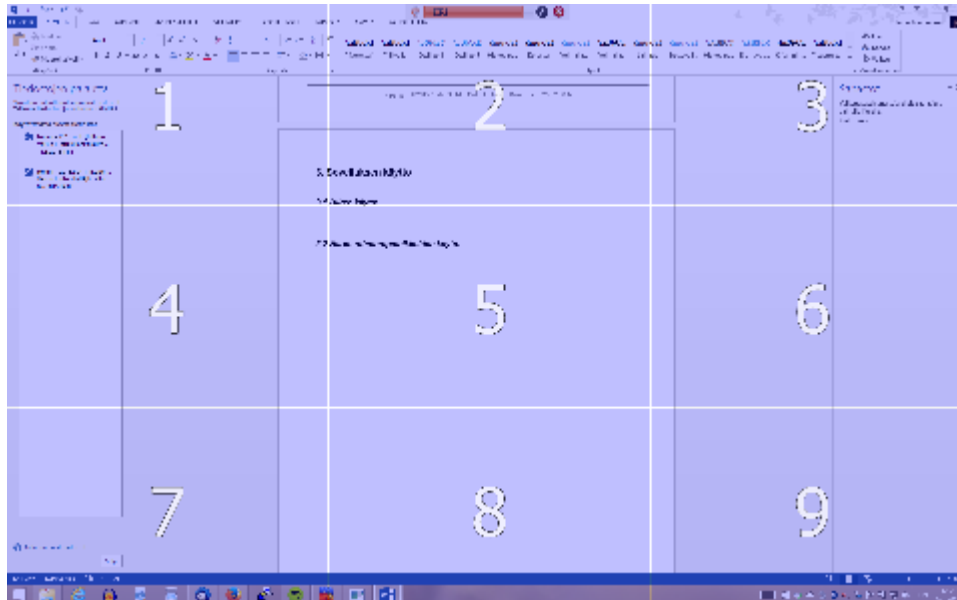

Sulje – painike, sulkee DialoQ – desktop sovelluksen.

3. Sovelluksen käyttö

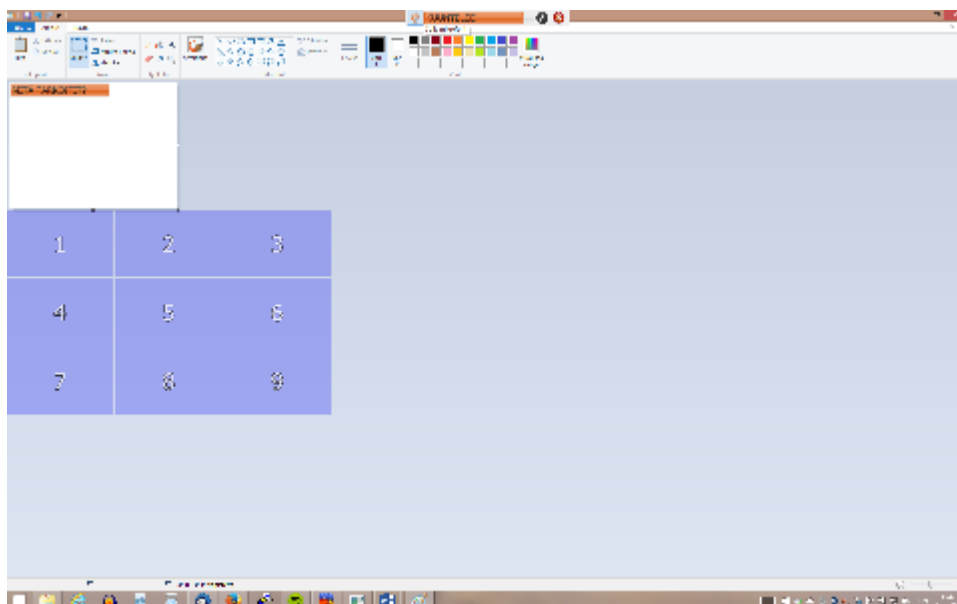
3.1 Hiiren käyttö

Sovellus mahdollistaa hiiren käytön täysin puhekomennoin. Antamalla komennon ”hiiri”, sovellus avaa hiiren kohdistusnäytön (kuva 2).

Kuva 2: Hiiren kohdistusnäyttö

Käyttäjä valitsee nyt kohdan näytöltä mihin haluaa hiiren kohdistuvan. Kohta valitaan antamalla näytön kohtaa vastaava numero. Esimerkiksi ”neljä”, jolloin sovellus tekee uuden kohdistusnäytön annettuun kohtaan (kuva 3).

Kuva 3: Hiiren kohdistusnäyttö, toinen askelma

Hiiren toiminnot kohdistuvat aina kohdistusnäytön keskelle eli numero 5 – ruudun keskikohtaan.

Käyttäjä voi myös antaa kohdistusnumerot sarjana esimerkiksi 'viisi, kaksi, kolme, kolme' tämä nopeuttaa käyttöä erityisesti kun suoritetaan tutuilla paikoilla oleviin objekteihin kohdistusta. Samoin hiiren toimintopainikkeen käytön voi antaa suoraan kohdistuksen jälkeen esimerkiksi 'neljä, kaksi, klikkaa'.

3.2 Hiiren toimintopainikkeiden käyttö

Kun hiiri on kohdistettu oikeaan kohtaan (eli toiminto on numero 5 – ruudun keskellä) käyttäjä voi antaa hiiren toimintokomennon esimerkiksi suorittaa vasemman hiirenpainikkeen näpäyksen komennolla "klikkaa".

Toimintokomennot on kuvattu käyttöohjeen lopussa olevassa komentolistassa.

3.2.1 Hiirellä klikkaaminen

Hiiren vasemman painikkeen klikkaustoiminto annetaan komennolla "klikkaa", kun hiiren kohdistusnäyttö on piirretty näytölle. Klikkaus suoritetaan aina kohdistusnäytön keskelle eli numero 5 – ruudun keskelle.

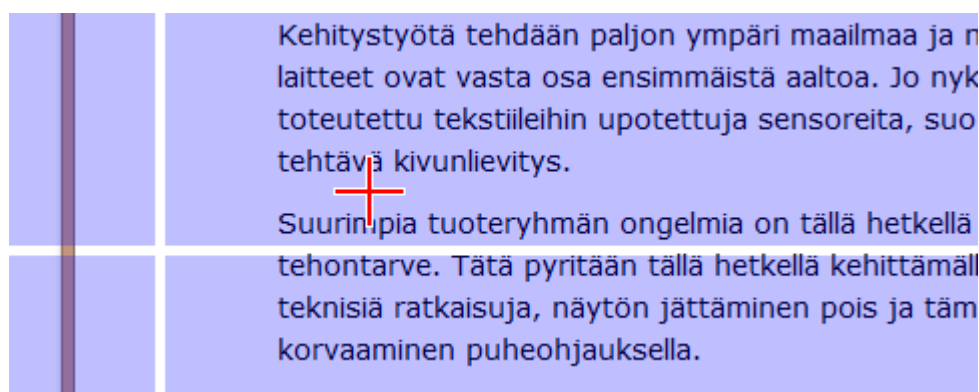
Huomaa, että mikäli hiiri on jo oikeassa paikassa niin voit antaa suoraan toimintokomennon esimerkiksi "klikkaa" tai "tuplaklikkaa", eli kohdistusnäyttöä ei tarvitse erikseen avata vaan toiminto tehdään suoraan siihen paikkaan missä hiiren osoitin jo on.

3.2.2 Hiirellä merkkeäminen

DialoQ – sovellukseen on kehitetty myös hiiren merkkeäus ja raahaus toiminnot. Esimerkiksi jos käyttäjä haluaa kopioida tekstiä Windows:n leikepöydälle:

- hiiri ja kohdistusnäytön avulla kopioitavan tekstin alkuun
- käyttäjä antaa komennon "merkkeä"
- tämän jälkeen kohdistusnäytön avulla kopioitavan tekstin loppuun
- käyttäjä antaa komennon "vedä"
- teksti kohdistuksien väliltä tulee valituksi
- tämän jälkeen puhekomennolla "kopioi" tekstin saa leikepöydälle ja leikepöydältä asetettua haluttuun sovellukseen komennolla "liitä".

Merkkeäus-kohta osoitetaan punaisella raksilla näytöllä. Komennolla "peruuta" käyttäjä voi peruuta merkkeäus-toiminnon.

3.2.3 Hiirellä vierittäminen

Hiiren scrollauspainike / vieritysrulla on käytettävissä komennolla "vieritä" ja "vieritä ylös". Nämä puhekomennot suorittavat lyhyen vierityksen, jota voi käyttää esimerkiksi dokumenttien tai www-sivujen yhteydessä.

Vieritettävän ikkunan osan tulee olla aktiivisena, jotta vierityskomento toimii. Esimerkiksi "hiiri klikkaa" komennolla voi varmistaa, että ikkuna on aktiivinen.

Huomaa että voit käyttää myös komentoja "ylös" ja "alas", nämä suorittavat yhden ylös/alas painalluksen eli näillä komennoilla tarkempi dokumentin vieritys on mahdollista.

3.3 Numeroinnin käyttö

Sovelluksen avulla on mahdollista käyttää suoraan käyttöliittymän objekteja numeroinnin avulla. Numerointi on tuettu esimerkiksi työpöydällä ja eri sovelluksissa kuten Internet – selaimet (Internet Explorer, EDGE tai Firefox).

Komento 'näytä numerot' tai 'numerot' numeroi klikattavissa olevat käyttöliittymä objektit. Numeroinnin jälkeen ks. objekti valitaan sanomalla ks. numero. Numeroinnin voi perua komennolla "peru".

Huomaa että alueen pitää olla aktiivinen jotta numerointi onnistuu. Mikäli numerointi ei onnistu niin siirrä hiiri (fokus) haluttuun ikkunaan hiiren ohjauskomennolla.

3.4 Tekstin syöttö

Sovelluksen avulla on mahdollista syöttää tekstiä joko käyttäen Windowsin kosketusnäyttönäppäimistöä tai käyttäen erillistä vapaan sanelun palvelua.

3.4.1 Tekstin syöttö sanelemalla

DialoQ Desktop sovellus mahdollistaa tekstin vapaan sanelun tekstikenttiin. Huomaa että sanelu toiminto ei välttämättä tunne kaikkia käyttämiäsi sanoja, esimerkiksi yhdyssanoissa ja vieraskielisissä sanoissa voi olla tunnistusvaikeuksia.

Mikäli sama tunnistusongelma toistuu jatkuvasti eikä haluttua sanaa tunnisteta niin ongelmasta voi raportoida: dialoq@code-q.fi osoitteeseen. Kerro missä sanassa ja / tai lauseessa on tunnistusongelmia.

Vapaa sanelu onnistuu komennolla "sanelu", jonka jälkeen käyttäjä voi sanella vapaasti tekstiä.

Esimerkiksi:

Avaa tekstieditori tai tekstikenttä ja sano komento "sanelu", jonka jälkeen tarkista että sovelluksen tila – palkissa näkyy 'sanelu käynnissä' ja aloita vapaa sanelu vaikka "hei mitä kuuluu".

Sovellus tunnistaa automaattisesti kun puheeseen tulee tauko, jonka jälkeen tunnistus aloitetaan. Pyri pitämään lauseet lyhyinä ja tarpeeksi selkeinä.

Huomaa että vapaa sanelu käyttää saneluun internet-yhteyttä ja tunnistus tapahtuu ulkopuolisella palvelimella.

3.4.2 Tekstin syöttö kosketusnäyttönäppäimistöllä

DialoQ – desktop sisältää puhekomennot "näytä näppäimistö" ja "piilota näppäimistö". Windowsin kosketusnäyttönäppäimistön ollessa näytöllä sitä voidaan ohjata hiiren kohdistusnäytön ja klikkauksien avulla.

Huomaa että voit käyttää numerointia nopeampaan tekstinsyöttöön eli ensin "näytä näppäimistö", jonka jälkeen komennolla "numerot" tai "näytä numerot" näppäimistön painikkeet numeroidaan ja numerolla saa heti valittua halutun kirjaimen.

Kosketusnäyttönäppäimistö ei vaadi internet-yhteyttä ja kaikki tapahtuu paikallisella puheentunnistimella.

Tekstinsyöttöön ollaan kehittämässä myös puheohjattua ratkaisua niin että esimerkiksi salasanojen ja erikoisempien (sanelulle vaikeiden) sanojen syöttö onnistuu, tämä tullaan lisäämään lopulliseen versioon.

3.4.3 Tekstin syöttö suosikkilistan avulla

Sovellukseen on rakennettu mahdollisuus lisätä omia tekstinsyöttö "oikopolkuja" käyttämällä käyttäjäkohtaista suosikki – listaa. Tämä lista voi sisältää esimerkiksi vaikeammin lausuttavia sanoja, www-osoitteita tai vieraskielisiä sanoja joita ei sanelulla saa tuotettua.

Suosikkilistan saa näkyviin komennolla "lisää suosikki". Listaa voi selata normaalisti komennoilla "oikealle" tai "vasemmalle". Sanomalla suosikin numeron kyseinen teksti sijoitetaan aktiiviseen tekstikenttään.

Suosikkilistan muokkaus onnistuu helpoiten komennolla "muokkaa suosikkeja". Tämä avaa suosikitiedoston muistioon.

Suosikkilistaa voi myös muokata avaamalla tiedoston suoraan sovelluskansiosta:

C:\Users\<käyttäjä>\AppData\Local\Code-Q\DialoQ Desktop\favorites.txt

Esimerkki:

- käyttäjän sähköpostiosoite on michael.j.meikalainen@minunsahkoposti.fi
- sanelemalla ja näppäimistön avulla syöttö on joko mahdotonta tai erittäin hidasta
- käyttäjä lisää michael.j.meikalainen@minunsahkoposti.fi suosikkilistaan (em. tiedosto), sisältö on suosikkilistan 5. kohta
- seuraavan kerran kun käyttäjä lisää sähköpostiosoitteen se onnistuu seuraavasti:
 - o käyttäjä on aktiivisessa tekstinsyöttökentässä (joko hiirellä tai "näytä numerot" oikopolulla)
 - o käyttäjä sanoo "lisää suosikki"
 - o käyttäjä valitsee suosikkilistan viidennen: "viisi"
 - o michael.j.meikalainen@minunsahkoposti.fi sijoitetaan aktiiviseen tekstinsyöttökenttään

3.5 Sovellusten vaihtaminen ja oikopolut

3.5.1 Sovellusten hallinta

Sovellus sisältää puhekomennot Windows ohjelmien vaihtamiseen äänellä. Käyttäjä voi avata käynnissä olevien sovellusten listan puhekomennolla "Vaihda ohjelma".

Windows sovelluslistassa siirrytään toiseen ohjelmaan komennolla "seuraava" tai palataan edelliseen komennolla "edellinen". Kun haluttu Windows ohjelma löytyy listasta, niin valinta tapahtuu enterin painalluksella eli esimerkiksi komennolla "enter" tai "uusi rivi".

3.5.2 Ikkunoiden hallinta

Aktiivisia ikkunoita voi hallita helpoiten puhekomennolla, tosin myös hiiren kohdistusnäytön ja/tai merkkiä ja raahaa toiminnoilla se onnistuu.

Sovellukseen on toteutettu seuraavat komennot aktiivisen ikkunan hallintaan.

"Siirrä ikkuna oikealle" tai "siirrä ikkuna vasemmalle", tämä komento siirtää ja tasaa aktiivisen ikkunan haluttuun näytön reunaan.

"Suurennä ikkuna" tai "pienennä ikkuna", tämä komento joko pienentää tai suurentaa aktiivisen ikkunan.

3.5.3 Käynnistävalikko

Komennolla "näytä käynnistävalikko" käyttäjä pääsee kosketusnäytölle optimoituun käynnistä valikkoon, jonka kautta eri sovellusten käynnistys on helpompaa Windows 8 ja sitä uudemmissa käyttöjärjestelmissä.

Käynnistä valikossa voit hiiren kohdistusvalikon kautta käynnistää eri sovelluksia helpommin.

3.5.4 Työpöytä

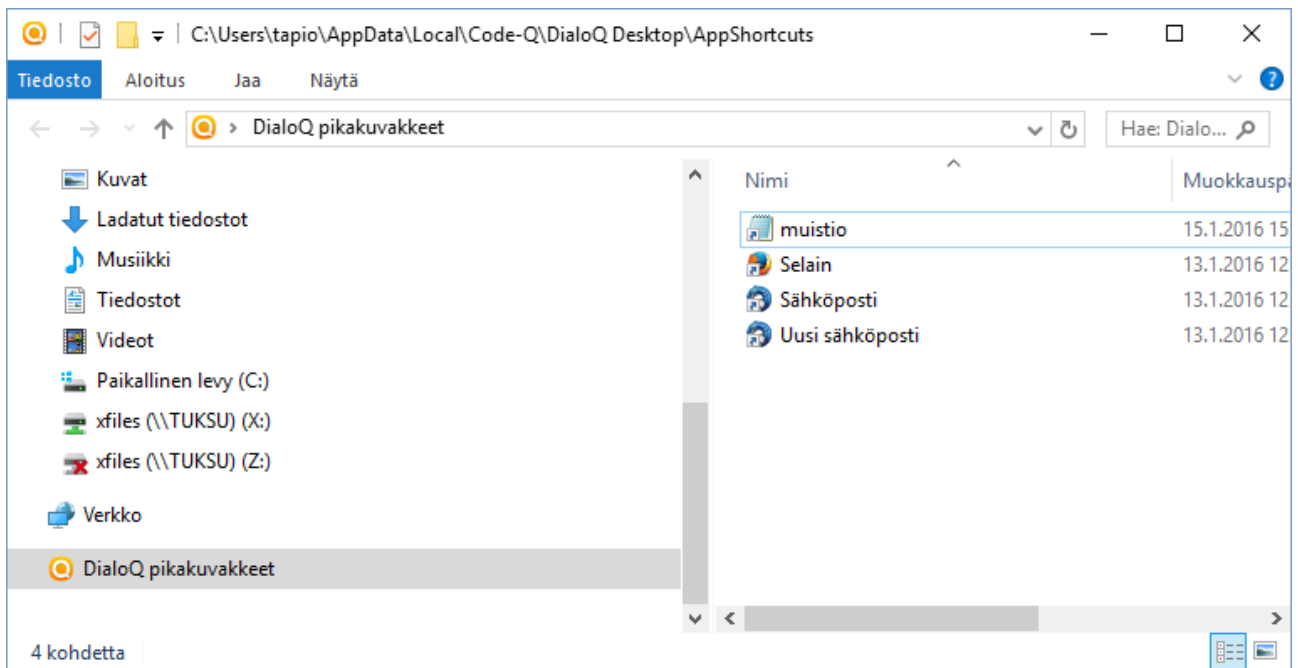
Komennolla "näytä työpöytä" käyttäjä pääsee aktiivisesta sovelluksesta käyttöjärjestelmän työpöytä-

näkymään.

3.5.5 Sovellus oikopolut

Sovellukseen on sisäänrakennettuna sovellusten pikakäynnistys puhekomennoin. Oikopolkuja voi tehdä itse lisää lisäämällä haluamansa sovelluksen pikakuvakkeen DialoQ:n pikakäynnistysvalikkoon.

Komennolla ”Näytä pikakuvakkeet” DialoQ avaa pikakuvakelistan.

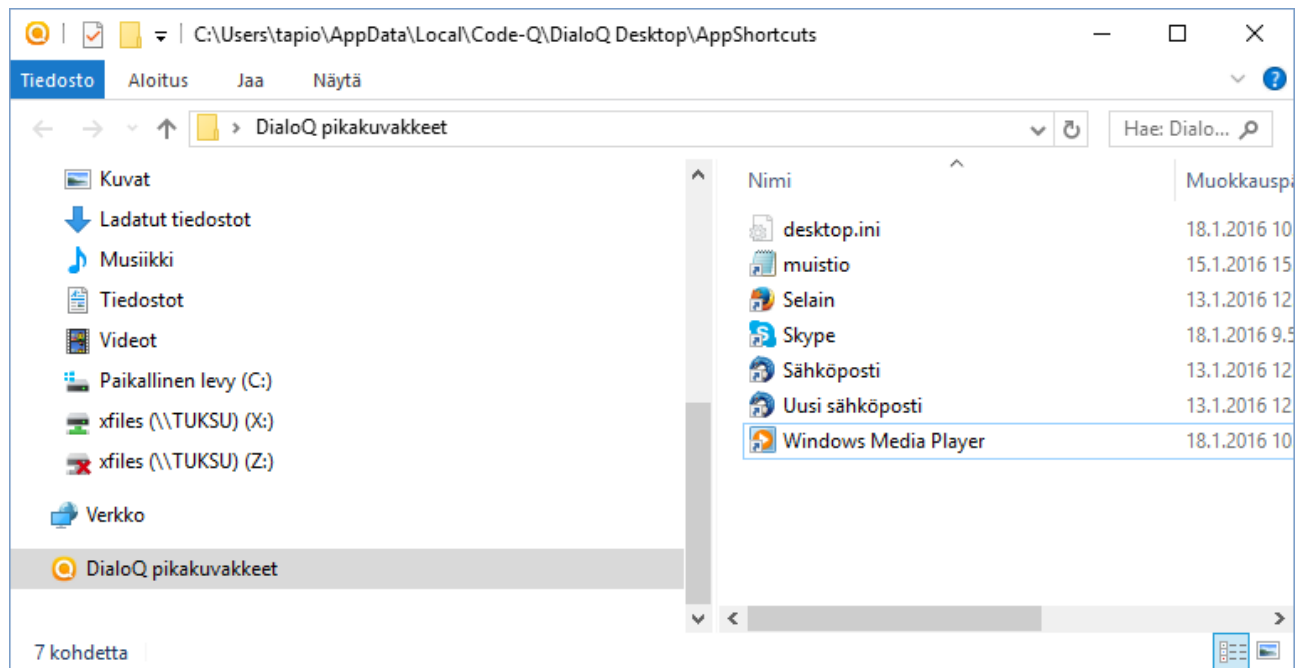
Käyttäjä voi käynnistää pikakuvakkeisiin määritellyn sovelluksen komennolla ”avaa <pikakuvakkeen nimi>” eli esimerkiksi ”Avaa selain”.

Oman pikakuvakkeen lisäys onnistuu seuraavasti:

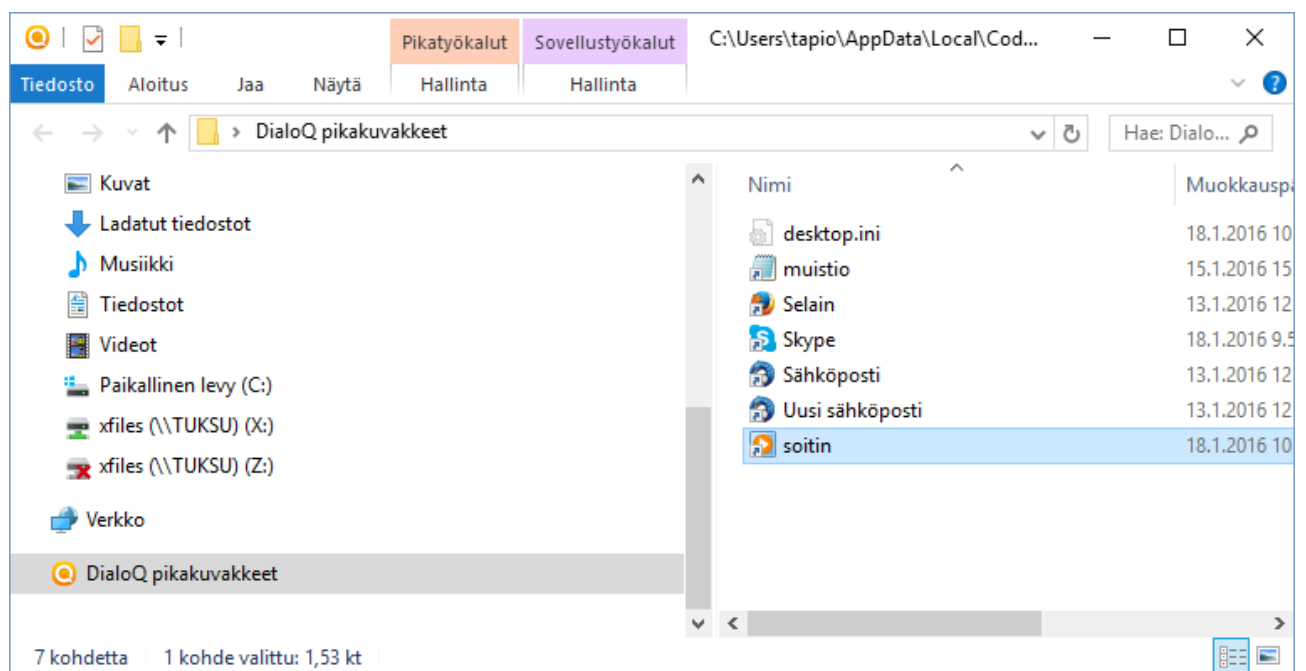
- avataan pikakuvakelista ”Näytä pikakuvakkeet”
- siirrä haluamasi ohjelman pikakuvake avautuvaan 'DialoQ pikakuvakkeet' kansioon (huomaa että voit joutua päivittämään kansion sisällön esim. F5 – painikkeella jotta muutokset näkyvät).
- voit nimetä sovelluksen haluamaksesi jolloin sen voi käynnistää komennolla ”avaa <nimi pikakuvakekansiossa>”

Esimerkki Windows Media Playerin lisäys:

- komento ”Näytä pikakuvakkeet”
- etsi Windows Media Player esimerkiksi Windows 10:ssä alhaalla vasemmalla suurennuslasi – Hae Windows:sta ja kirjoita 'Windows Media Player’
- valitse löydetty sovellus ja paina oikeaa hiirenpainiketta ja valitse 'avaa tiedostosijainti’
- valitse kuvake ja vedä oikeaa hiirenpainiketta painaen se pikakuvakekansioon ja valitse 'luo pikakuvake tähän’
- päivitä kansio (jollei Windows Media Player näy kansiossa) painamalla F5

- Nimeä Windows Media Player uudelleen painamalla oikeaa hiiren painiketta kuvakkeen kohdalla ja valitse 'nimeä uudelleen'
- Nimetään kohde esimerkiksi 'soitin' nimellä

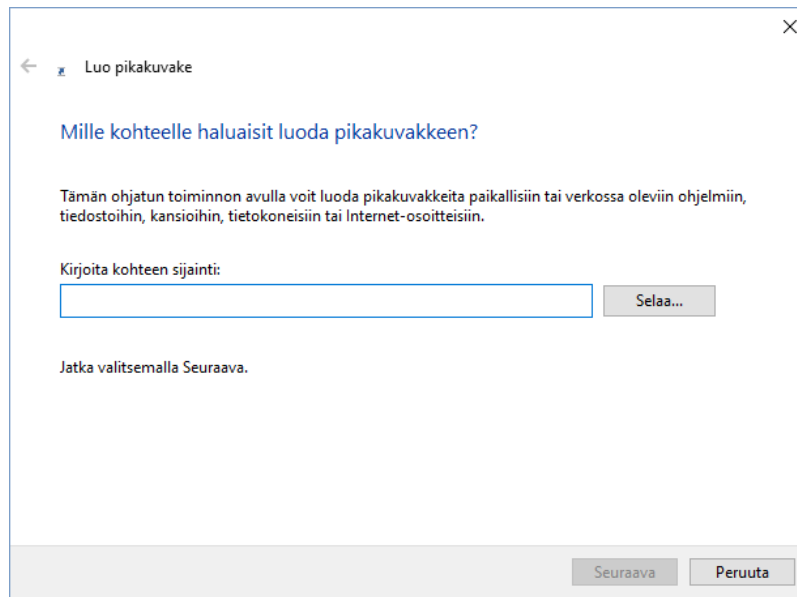
- Windows Media Player käynnistyy nyt komennolla: "avaa soitin"

3.5.6 Internet-sivustojen oikopolut

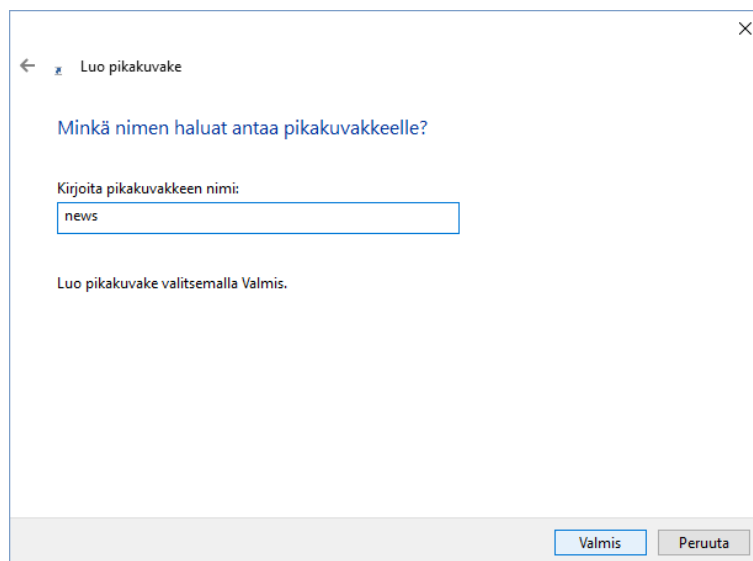
Käyttäjä voi tehdä oikopolkuja eri www-sivuille helposti:

- Avaa oikopolut 'Näytä pikakuvakkeet'
- Paina oikeaa hiiren nappia avautuvan pikakuvake-kansion päällä

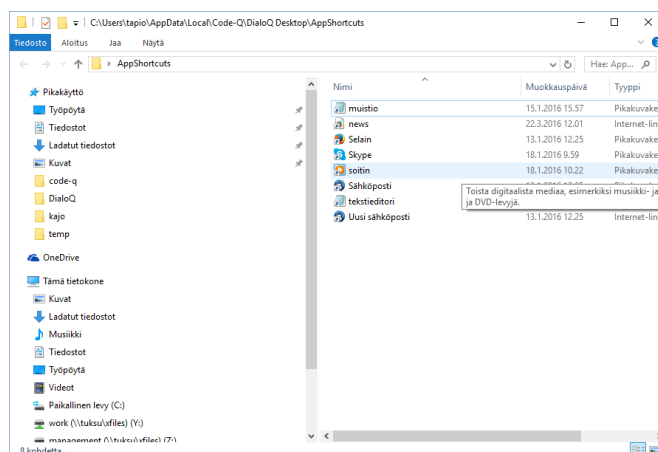
- Valitse 'Luo uusi pikakuvake'

- Syötä kohteen sijainti kohtaan haluttu WWW-sivusto esimerkiksi: <http://www.news.com>
- Paina 'seuraavan' nappia

- Kirjoita nimi osoitteelle, tätä nimeä käytetään puhekomennon kanssa esimerkiksi 'news'

- news – pikakuvake on nyt luotu ja voidaan käynnistää komennolla 'avaa news'

3.6 Sovelluksen sleep-tila ja herätys

DialoQ desktop sovelluksen saa 'nukkumaan', eli tilaan jossa se ei kuuntele kaikkia komentoja esimerkiksi komennoilla "DialoQ pois", "DialoQ nuku" tai "puheentunnistus pois". Tätä voi hyödyntää esimerkiksi silloin, kun Windows-laite ei ole käytössä ja haluaa keskustella muiden kanssa.

Sovelluksen herätys onnistuu vastaavasti esimerkiksi komennoilla "DialoQ herää", "DialoQ päälle" tai "puheentunnistus päälle".

Sovelluksen nukkuessa se ei ota vastaan muita komentoja kuin herätyskomennot.

3.7 Sovelluksen sisäänrakennettu ohje

DialoQ desktop sisältää sisäänrakennetun ohjeen jonka voi avata komennolla 'Näytä ohje'. Ohjetta voi selata normaaleilla selauskomennoilla kuten: 'vieritä', 'vieritä ylös', 'alkuun' tai 'loppuun'.

Ohjeen voi sulkea komennolla 'Sulje ohje' tai antamalla jonkin muun puhekomennon.

4. Asetukset

Sovelluksen asetuksia pääsee muuttamaan päänäkymän asetukset- kuvakkeen kautta.

Asetuksia ei ole mahdollista muuttaa äänikomennoin.

Asetus	Lisätiedot
Puhujan äänenkorkeus	Muuttaa puheentunnistimen tunnistamaa äänenkorkeuden asetusta. Säädä tämä mikäli käyttäjän puhe on erityisen matala tai korkea ja tunnistus ei ole oletusasetuksella tarpeeksi hyvä. Säädä puheentunnistimen käyttäjän äänenkorkeus ohjearvojen mukaisesti. Yleisesti sääntönä voi pitää että aikuisen ääni on välillä 0.8 – 1.2 (miehet 0.8 – 1.1 ja naiset 0.9 – 1.2). Asetus 1.0 sopii yleisesti ottaen siis kaikille. Lapsen ääni on huomattavasti korkeammalla asetuksella.
Puheentunnistimen herkkyys	Asetuksella voi muuttaa puhekomentojen tunnistusherkkyyttä. Säädä tätä asetusta mikäli puhekomentojen tunnistuksessa on ongelmia eli esimerkiksi silloin kun ohjelmapalkissa näkyy komento mutta toiminto ei kuitenkaan käynnisty. Tämä tarkoittaa sitä että tunnistus oli oikein, mutta tunnistusvarmuus ei ylittänyt sille säädettyä rajaa. Säädä aluksi käyttäen esivalittua herkkyysasetusta (3 eri vaihtoehtoa). Lisäksi voit hienosäätää puhekomentojen raja-arvoja tarvittaessa. Yleensä esivalittu herkkyysasetuksen säätö on riittävä. Huomaa että nämä asetukset eivät vaikuta palvelimella tapahtuvan sanelun tuloksiin.
Puheentunnistimen lisäasetukset – nopeutettu tunnistus	Puheentunnistuksen tulos palautetaan mahdollisimman pienellä viiveellä.
Puheentunnistimen lisäasetukset - häiriönpoisto	Häiriönpoisto saattaa parantaa tunnistustarkkuutta meluisissa ympäristöissä. Mikäli tunnistus ei ole tarpeeksi hyvä tämä asetusta voi auttaa. Huomaa että tämä asetusta ei vaikuta palvelimella tapahtuvan sanelun tuloksiin.
Vaihtoehtoinen sanelupalvelin	Sisäverkon IP (Code-Q Oy:n sisäistä käyttöä ja testausta varten)

5. Puhekomennot

Kaikki puhekomennot suoritetaan paikallisesti eikä ne tarvitse internet-yhteyttä. Ainoastaan vapaan sanelun palvelu käyttää internet-yhteyttä.

Komentojen yhteydessä käytetty kuvaus 'aktiivinen' tarkoittaa että kyseinen kohde (ikkuna / ohjelma / osa ruudusta) on valittuna. Voit valita kohteen käyttäen hiiren kohdistusruudukkoa ja tarvittaessa klikkausta ks. kohteessa.

Yleiset Windows käyttökomennot:

Komento	Esimerkki	Lisätietoja	Tunnistusherkkyys
hiiri	"hiiri"	avaa hiiren kohdistusruudukon	korkea
klikkaa	"klikkaa" "klikkaus"	hiiren vasemman painikkeen klikkaus hiiren nykyisessä sijainnissa tai hiiren kohdistusruudukon ollessa näytöllä kohdistusruudukon keskellä	korkea
tuplaklikkaa	"tuplaklikkaa" "tuplaklikkaus"	hiiren vasemman painikkeen tuplaklikkaus hiiren nykyisessä sijainnissa tai hiiren kohdistusruudukon ollessa näytöllä kohdistusruudukon keskellä	korkea
oikea klikkaus	"oikea klikkaus"	hiiren oikean painikkeen klikkaus hiiren nykyisessä sijainnissa tai hiiren kohdistusruudukon ollessa näytöllä kohdistusruudukon keskellä	korkea
vieritä	"vieritä" "vieritä alas"	vierittää aktiivisen ikkunan sisältöä alaspäin (3 askellusta)	
vieritä ylös	"vieritä ylös"	vierittää aktiivisen ikkunan sisältöä ylöspäin (3 askellusta)	
siirrä ikkuna vasemmalle	"siirrä ikkuna vasemmalle"	siirtää aktiivisen ikkunan vasemmalle	
siirrä ikkuna oikealle	"siirrä ikkuna oikealle"	siirtää aktiivisen ikkunan oikealle	
suurennä ikkuna	"suurennä ikkuna"	suurentaa aktiivisen ikkunan	
pienennä ikkuna	"pienennä ikkuna"	pienentää aktiivisen ikkunan	
sulje ikkuna	"sulje ikkuna"	sulkee aktiivisen ikkunan	korkea
sulje ohjelma	"sulje ohjelma"	sulkee aktiivisen ohjelman	korkea
vaihda ohjelma	"vaihda ohjelma" "valitse ohjelma"	avaa aktiivisten ohjelmien listauksen, josta käyttäjä voi valita aktiivisen ohjelman (seuraava / edellinen tai ylös/alas ja valitse), vastaa ALT+TAB näppäinyhdistelmää	
näytä työpöytä	"näytä työpöytä" "työpöytä"	vaihtaa näkymää aktiivisen ohjelman ja työpöydän välillä, vastaa Windows + D näppäinyhdistelmää	
näytä käynnistävalikko	"näytä käynnistävalikko" "käynnistävalikko"	vaihtaa näkymää aktiivisen ohjelman ja käynnistävalikon välillä, vastaa Windows – napin painallusta	
peru	"peru" "peruuta"	peruu toiminnon, joka odottaa käyttäjän toimia esimerkiksi hiiri (kohdistusruudukko), valikon avaus, ohjelman vaihto jne. vastaa ESC napin painallusta	
näytä näppäimistö	"näytä näppäimistö" "näppäimistö"	avaa kosketusnäyttönäppäimistön, näppäimistöä voi käyttää näytä numerot + numero – komennoilla tai hiiren kohdistusruudukon avulla	
sulje näppäimistö	"sulje näppäimistö"	sulkee kosketusnäyttönäppäimistön	

	"piilota näppäimistö"		
näytä numerot	"näytä numerot" "numerot"	näyttää numeroinnin, joiden avulla voi kohdistaa hiiren osoittimen numeron kohtaan tai klikata aktiivista objektia (esimerkiksi selain), numerointia voi käyttää työpöydällä, useimmissa sovelluksissa sekä kosketusnäyttönäppäimistön yhteydessä	
lisää suosikki	"lisää suosikki"	avaa suosikkilistan, josta käyttäjä voi numerokomennolla lisätä suosikkilistasta numeroa vastaavan tekstin aktiiviseen tekstikenttään	
muokkaa suosikkeja	"muokkaa suosikkeja"	avaa suosikkilistan, joka on käytettävissä 'lisää suosikki' – komennolla. käyttäjä voi muokata tiedostoa ja lisätä omia suosikkeja, muutokset on käytettävissä tallentamisen jälkeen	
näytä pikakuvakkeet	"näytä pikakuvakkeet"	näyttää pikakuvakelistan sovelluksista ja oikopoluista jotka voi käynnistää komennolla 'avaa <pikakuvake>', käyttäjä voi lisätä tähän kansioon omia pikakuvakkeita ja oikopolkuja	
päivitä	"päivitä"	päivittää aktiivisen ikkunan / sovelluksen tiedot, vastaa napin F5 painamista	

Hiiren käyttö, komennot jotka käytettävissä joko sellaisenaan tai hiiren kohdistusruudukon yhteydessä:

Komento	Esimerkki	Lisätietoja
numerot: ”yksi” ”kaksi” ”kolme” ”neljä” ”viisi” ”kuusi” ”seitsemän” ”kahdeksan” ”yhdeksän”	”yksi” ”neljä, kuusi, kaksi” ”viisi, kaksi, klikkaa”	valitsee numeroa vastaavan hiiren kohdistusruudukon eli kohdan johon hiiren osoittimen toiminto tullaan suorittamaan, huomaa että hiiren kohdistuskomentoja ja muita komentoja voi ketjuttaa usean numeron sarjaan
”klikkaa”	”klikkaa” ”klikkaus” ”näpäytä”	suorittaa hiiren vasemman painikkeen painalluksen näytöllä olevan kohdistusruudukon keskelle (numeron 5 keskelle) tai ilman kohdistusruudukkoa hiiren osoittimen nykyiseen paikkaan
”tuplaklikkaus”	”tuplaklikkaa” ”tuplaklikkaus”	suorittaa hiiren vasemman napin tuplaklikkauksen näytöllä olevan kohdistusruudukon keskelle (numeron 5 keskelle) tai ilman kohdistusruudukkoa hiiren osoittimen nykyiseen paikkaan
”oikea klikkaus”	”oikea klikkaus”	suorittaa hiiren oikean napin painalluksen näytöllä olevan kohdistusruudukon keskelle (numeron 5 keskelle) tai ilman kohdistusruudukkoa hiiren osoittimen nykyiseen paikkaan
”merkkää”	”merkkää” ”merkitse”	asettaa merkkauksen alkupisteen näytöllä olevan kohdistusruudukon keskelle (numeron 5 keskelle). Tätä voi käyttää esimerkiksi ikkunan / objektin siirtämiseen eli alkupiste valitaan ensin, jonka jälkeen kohde johon esimerkiksi siirretään + ikkuna/objekti, tilasta voi poistua ’peru’ komennolla
”vedä”	”vedä” ”raahaa”	suorittaa ’vedä’ / ’raahaa’ toiminnon merkkauksen alkupisteestä näytöllä olevan kohdistusruudukon keskelle (numeron 5 keskelle).
”siirrä”	”siirrä” ”siirry” ”hiiri” ja ”siirry” – näytön/ohjelman aktivointi keskeltä	siirtää hiiren osoittimen kohdistusruudukon keskelle. Tätä komentoa voi myös käyttää fokuksen kohdistamiseen ohjelmaan tai tiettyyn osaan ruutua esim. ”näytä numerot” tai ”vieritä” komentoja varten.

Paikalliset tekstineditointikomennot:

Komento	Lisätietoja
"uusi rivi" "enter" "enteri" "lisää rivinvaihto"	Asettaa rivinvaihdon tekstieditoriin kursorin osoittamaan paikkaan. Tätä komentoa voi käyttää myös valitsemaan esimerkiksi halutun toiminnon kuten valittuna olevan painonapin painamiseen
"lisää uusi kappale"	Tekee uuden kappaleen (2 rivinvaihtoa) tekstieditoriin kursorin osoittamaan paikkaan.
"lisää väli"	Välilyönti
"valitse" "valitse vasemmalle"	Valitsee sanan kursorin vasemmalta puolelta.
"valitse oikealle"	Valitsee sanan kursorin oikealta puolelta.
"valitse kaikki"	Valitsee koko tekstieditorin tekstin. Voit kumota valinnan esimerkiksi liikuttamalla kursoria vasemmalle / oikealle tai hiiren klikkauksella.
"valitse rivin alkuun"	Valitsee tekstin kursorin paikasta kyseisen rivin alkuun.
"valitse rivin loppuun"	Valitsee tekstin kursorin paikasta kyseisen rivin loppuun.
"leikkaa" "leikkaa teksti"	Leikkaa valinnan leikepöydälle. Vastaa näppäinten CTRL + X painallusta
"kopioi" "kopioi teksti"	Kopioi valinnan leikepöydälle. Vastaa näppäinten CTRL + C painallusta
"liitä" "liitä teksti"	Liittää leikepöydän sisällön kursorin osoittamaan kohtaan. Vastaa näppäinten CTRL + V painallusta
"kumoa"	Kumoo viimeksi tehdyn toimen. Vastaa näppäinten CTRL + Z painallusta
"tee uudelleen"	Tekee uudelleen viimeksi tehdyn toimen. Vastaa näppäinten CTRL + Y painallusta
"pyyhi"	Pyyhkii merkin / objektin kursorin vasemmalta puolelta. Vastaa näppäimen Backspace painallusta

Kohdistimen / kursorin liikuttelukomennot:

Esimerkki	Lisätietoja
"siirry vasemmalle" "vasemmalle"	Liikuttaa kursoria tai valintaa vasemmalle yhden sanan verran
"siirry oikealle" "oikealle"	Liikuttaa kursoria tai valintaa oikealle yhden sanan verran
"vasen" "oikea"	Liikuttaa kursoria tai valintaa yhden askeleen vasemmalle / oikealle
"siirry ylös" "ylös"	Liikuttaa kursoria tai valintaa yhden askeleen ylös
"siirry alas" "alas"	Liikuttaa kursoria tai valintaa yhden askeleen alas
"siirry alkuun" "siirry dokumentin alkuun" "alkuun"	Liikuttaa kursorin dokumentin alkuun. Vastaa näppäimen "home" painallusta.
"siirry loppuun" "siirry dokumentin loppuun" "loppuun"	Liikuttaa kursorin dokumentin loppuun. Vastaa näppäimen "end" painallusta.
"siirry edelliselle sivulle" "edellinen sivu"	Vaihtaa edellisen sivun esimerkiksi pdf-lukijassa tai Word:ssa. Liikuttaa kursorin edelliselle sivulle. Vastaa näppäimen PgUp painallusta.
"siirry seuraavalle sivulle" "seuraava sivu"	Vaihtaa edellisen sivun esimerkiksi pdf-lukijassa tai Word:ssa. Liikuttaa kursorin edelliselle sivulle. Vastaa näppäimen PgDown painallusta.
"seuraava kenttä" "seuraava"	Valitsee seuraavan kentän esimerkiksi taulukossa siirtyminen seuraavaan soluun.
"edellinen kenttä" "edellinen"	Valitsee edellisen kentän esimerkiksi taulukossa siirtyminen edelliseen soluun

Paikalliset tekstinsyöttökomennot / erikoismerkit, vaativat aina komennon 'lisää' alkuun.

Komento	Lisätietoja
"lisää huutomerkki"	asettaa huutomerkkin (" ! ")tekstieditoriin kursorin osoittamaan paikkaan.
"lisää kysymysmerkki"	Kysymysmerkki (?)
"lisää lainausmerkki"	Lainausmerkki (")
"lisää risuaita"	Risuaita (#)
"lisää prosentti"	Prosentti (%)
"lisää sulku auki"	Sulku auki (
"lisää sulku kiinni"	Sulku kiinni)
"lisää tähti"	Tähti (*)
"lisää plus"	Plus (+)
"lisää pilkku"	Pilkku (,)
"lisää viiva"	Viiva / väliviiva / miinus (-)
"lisää miinus"	
"lisää väliviiva"	
"lisää piste"	Piste (.)
"lisää kauttaviiva"	Kauttaviiva (/)
"lisää kaksoispiste"	Kaksoispiste (:)
"lisää puolipiste"	Puolipiste (;)
"lisää ät-merkki"	Ät-merkki (@)
"lisää hakasulku kiinni"	Hakasulku kiinni (])
"lisää hakasulku auki"	Hakasulku auki ([)
"lisää kenoviiva"	Kenoviiva (\)
"lisää alaviiva"	Alaviiva (_)

Vapaan sanelun käyttö (vaatii internet-yhteyden):

Komento	Lisätietoja
"sanelu"	Aloittaa vapaan sanelun, sanelu-komennon jälkeen käyttäjä voi vapaasti sanella haluamansa tekstin aktiivisen tekstikenttään.

Puheentunnistimen sleep-tila / herätys:

Komento	Esimerkki	Lisätietoja
"Puheentunnistin pois"	"DialoQ nuku"	Asettaa puheentunnistimen pois päältä eli ohjelma ei tunnista muuta kuin puheentunnistimen heräte-komentoa.
"Puheentunnistus pois"		
"DialoQ pois"		
"DialoQ nuku"		
"Puheentunnistin päälle"	"DialoQ herää"	Puheentunnistimen heräte-komento, asettaa puheentunnistuksen päälle eli takaisin normaaliin käyttötilaan.
"Puheentunnistus päälle"		
"DialoQ päälle"		
"DialoQ herää"		

”DialoQ herätys”		
------------------	--	--

Ohjelmiston ajonaikainen ohje:

<i>Komento</i>	<i>Lisätietoja</i>
”näytä ohje”	Näyttää ohjelmiston sisäänrakennetun ohjetiedoston.
”sulje ohje”	Sulkee näytöllä olevan ohjeen.
”piilota ohje”	

6. Sovelluksen vaatimukset

Sovelluksen laitteistovaatimukset:

- Windows 7, Windows 8, Windows 8.1 tai Windows 10 käyttöjärjestelmällä toimiva tietokone tai tablet sekä 4 gigatavua mustia
 - o Huom: sovellus ei toimi Windows RT tableteissa vaan vaatii laitteen joka tukee normaali Windows - versioita
- Internet-yhteyden vapaata sanelua varten
- lisäksi on suositeltavaa käyttää erillistä laadukkaampaa mikrofonia.

7. Ongelmatilanteet

<i>Ongelma</i>	<i>Ratkaisu</i>
Sovellus ei tunnista komentoja	Tarkista että käyttöjärjestelmän mikrofonin asetuksista tallennustaso on riittävä. Sovellus käyttää käyttöjärjestelmän palvelua tallennukseen. Tarkista että mikrofoni on kytketty ja on oletuksena käytössä.
Sovellus kuuntelee ja näyttää komennot sovelluspalkissa, mutta ei suorita komentoja.	Tunnistus ei ylitä tunnistukselle säädettyä alarajaa. Tarkista mikrofonin asetukset sekä tarvittaessa säädä tunnistimen herkkyyttä sovelluksen asetuksista.
Sanelu ei toimi niin hyvin kuin odottaisin.	Sanelu vaatii erittäin selkeän lausunnan jotta tulokset on virheettömiä. Mikäli jotain sanaa ei kuitenkaan useista yrityksistä huolimatta tunnisteta, voit raportoida siitä: dialog@code-q.fi . Sanelu myös adaptoituu käytön mukaan eli mitä enemmän sitä käyttää sen parempia tuloksia se lopulta antaa.
Sanelun tulokset tulevat hitaasti.	Sanelu käyttää Internet-yhteyttä, tarkista että oma Internet-yhteys on hyvä ja tarpeeksi nopea. Mikäli ongelma jatkuu raportoi siitä: dialog@code-q.fi .
Sanelu ei toimi lainkaan.	Tarkista että internet-yhteytesi toimii. Mikäli ongelma jatkuu ole yhteydessä yhteystiedoissa löytyvään sähköpostiin ja puhelinnumeroon.
Verkkoyhteys toimii, mutta sanelussa on virheitä.	Tarkista että olet tarpeeksi hiljaisessa tilassa, kova taustamelu vaikeuttaa sanelun tunnistusta. Pyri pitämään lauseet selkeinä ja yksinkertaisina, esimerkiksi erikoiset taivutusmuodot ovat sanelulle haastavia.
Voinko kirjoittaa tekstiä ilman internet-yhteyttä.	Valitettavasti suomen kieli on sen verran monimutkainen että täysin vapaa sanelu ei onnistu vielä normaali tietokoneessa. Voit kuitenkin käyttää kosketusnäyttönäppäimistöä tekstin syöttöön ääniöhdjatun hiiren tai numeroinnin avulla.

8. Yhteystiedot ja palaute

Kuulemme mielellämme palautetta ja kehitystoiveita sovellusta koskien.

Voit lähettää palautetta joko sähköpostilla osoitteeseen:

dialog@code-q.fi

tapio.koivuniemi@code-q.fi

tai postitse:

Code-Q Oy / asiakaspalaute

Kirkkokatu 19 A 30

90100 OULU

Otamme vastaan mielellämme myös muita toiveita tai ideoita apuväline-sovelluksiin ja puheentunnistusteknologiaan liittyen.